

Motion till riksdagen 2009/10:N489

av **Camilla Lindberg (fp)**

Informationsfrihet och leverantörsneutralitet i IT-samhället

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utredning av förtydligad leverantörsneutralitet.

Motivering

En viktig princip i bekämpandet av brott inom rättsstater är att begränsa ansvar till dem som rimligen bör kunna förutse och vidta åtgärder mot att oförskyllt medverka till brott – och utan att följderna för andra vitala samhällsfunktioner på det sättet skadas. Exempelvis är det med hänsyn till viktiga värden som rätt till informationsfrihet och fri kommunikation orimligt att inskränka brevhemligheten genom att ålägga postdistributörer ansvar för innehållet i de försändelser som distribueras. Endast vid misstanke för ett tillräckligt allvarligt brott kan, efter domstolsbeslut, den enskildes brevhemlighet inskränkas. Motsvarande starka restriktioner gäller vid liknande ingrepp, som telefonavlyssning.

I ingetdera fallet kan de inblandade leverantörsföretagen hållas ansvariga för att ha distribuerat innehållet eller åläggas att granska det. Att utföra de ingrepp i informationsfriheten som brottsbekämpande myndigheter kan ges tillåtelse till är reserverat för dessa myndigheter. Denna ansvarsfrihet (emellanåt kallad ”budbärrimmunitet” eller ”leverantörsneutralitet”) är central för att upprätthålla balansen mellan medborgarnas fri- och rättigheter å ena sidan och de brottsbekämpande myndigheternas effektivitet å andra sidan. Genom dels regeringsformen och dels den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna har dessa friheter starkt skydd i svensk rätt.

Under senare år har dock lagstiftning tillkommit som inte alltid har en lika glasklar uppdelning eller som hotar att nagga leverantörernas ansvarsfrihet i

Fel! Okänt namn på

kanten. Ett aktuellt exempel finns i lagen om upphovsrätt (1960:729). Genom EU-direktiv 2001/29/EG artikel 8.3 infördes möjligheten att ålägga Internetleverantörer, vid hot om vite, förbud mot att leverera t.ex. tillgång till ett nätverk om detta kan medföra att upphovsrättsligt skyddade verk olagligen sprids.

Propositionen (2004/05:110) innehåller en ovanligt utförlig diskussion (s. 336–343) som syftar till att förtydliga och avgränsa utsträckningen av medverkansbegreppet vid olaglig spridning av upphovsrättsligt material. Den springande punkten är vad för slags kriterier på handlande – även indirekt främjande – som ska krävas för att räknas som medverkan. I propositionen framhålls att ”själva bedrivandet av leverantörsverksamhet normalt inte torde vara tillräckligt för att en mellanhand skall kunna hållas ansvarig” (s. 339). Som exempel på kriterier för medverkan nämns bland annat att bistå med serverutrymme och liknande.

Denna möjlighet till förbud och avstängning påminner om den i Frankrike antagna lagen (”Hadopi-lagen”) som ger möjlighet till avstängning av enskilda, för medverkan till spridning av olagliga kopior av upphovsrättskyddat material. Denna lag har väckt starka internationella protester, och det pågår för närvarande förhandlingar mellan Europaparlamentet och rådet inom ramen för det så kallade telekompaketet att införa förbud mot den sortens inskränkningar av informationsfriheten.

Genom ett i Stockholms tingsrätt nyligen avkunnat beslut om förbud har denna gränsdragning kommit till allmän kännedom. Många företagare i IT-sektorn är osäkra på vilka regler som gäller och deras kunder är upprörda över att Internetleverantörer i framtiden kan komma att vilja granska trafikinhåll för att skydda sig från rättsliga åtgärder.

För att bättre skydda den enskildes informationsfrihet och stärka Internetleverantörernas neutralitet bör regeringen genomföra en samlad översyn av berörda bestämmelser i bl.a. lagen om elektronisk kommunikation (2003:389), upphovsrättslagen (1960:729) och personuppgiftslagen (2003:204). Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Stockholm den 1 oktober 2009

Camilla Lindberg (fp)